

22888 - مقدار زکات فطر، و آیا دادن پول به عنوان فطریه جایز است؟

سوال

زکات فطر چقدر است؟ آیا می‌توان پس از نماز عید فطریه را داد؟ آیا دادن پول به عنوان زکات فطر درست است؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

از رسول الله - صلی الله علیه وسلم - ثابت است که ایشان زکات فطر را بر مسلمانان فرض گرداند که یک صاع از خرما یا یک صاع از جو باشد و دستور داد پیش از خارج شدن مردم به نماز - یعنی نماز عید - داده شود. در صحیحین از ابوسعید خدری - رضی الله عنه - روایت است که گفت: **ما در زمان پیامبر - صلی الله علیه وسلم - آن را به صورت یک صاع غذا یا یک صاع خرما یا یک صاع از جو یا یک صاع از کشک یا یک صاع از کشمش می‌دادیم...** برخی از علما منظور از غذا در این حدیث را گندم دانسته‌اند و برخی دیگر آن را به معنای هر غذایی می‌دانند که مردم یک منطقه به عنوان غذای اصلی از آن استفاده می‌کنند که فرقی نمی‌کند گندم یا ذرت یا غیر آن باشد که همین رای صحیح‌تر است، چرا که زکات فطر نوعی همدردی از سوی ثروتمندان با فقرا است و واجب نیست که مسلمان با غذایی جز غذای همان سرزمین با فقرا همدردی کند. اندازه‌ی واجب یک صاع از اجناسی است که گفته شد. یک صاع یعنی چهار دو کف دست پر از غذا که از نظر کیلویی تقریباً برابر با سه کیلوگرم است. بنابراین اگر مسلمان یک صاع برنج یا هر غذایی که به عنوان غذای اصلی در سرزمینش استفاده می‌شود را به عنوان زکات فطر بدهد برایش کافی است.

آغاز وقت دادن زکات فطر شب بیست و هشتم رمضان است، زیرا اصحاب پیامبر - صلی الله علیه وسلم - یک یا دو روز پیش از عید زکات فطر را خارج می‌کردند و یک ماه قمری ممکن است سی یا بیست و نه روز باشد.

پایان وقت ادای زکات فطر، نماز عید فطر است، یعنی تاخیر آن تا بعد از نماز عید جایز نیست، زیرا ابن عباس - رضی الله عنهما - از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - روایت کرده که فرمود: **هرکه پیش از نماز [عید] آن را ادا نمود پس زکاتی است پذیرفته شده، و کسی که پس از نماز ادایش نمود صدقه‌ای است از صدقات به روایت ابوداؤد.**

نزد جمهور علما دادن پول به عنوان زکات فطر جایز نیست و این قول از نظر دلیل صحیح‌تر است و بلکه واجب ادای زکات از غذا است، یعنی همانطور که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - و یارانشان و جمهور امت انجام داده‌اند.

از الله متعال خواهانیم ما و همه‌ی مسلمانان را برای فهم دین و پایداری بر آن یاری دهد. و صلی الله و سلم علی نبینا محمد و علی آله و صحبه.